

LITTERATURGUIDE

Den sidste tryllekunst af Kenneth Bøgh Andersen

I denne litteraturguide af Anja Christina Houлинд Simonsen og Janne Terese Jakobsen får du inspiration til, hvordan du og dine elever kan fordybe jer i *Den sidste tryllekunst*. Aktiviteterne inviterer til refleksion over relationen mellem bedsteforældre og børnebørn og giver plads til samtaler om livets store temaer som kærlighed, tab og håb.

**5.-7.
klasse**

Find flere gratis litteraturguides på dansk3-6.gyldendal.dk og dansk.gyldendal.dk

Bemærk, at værket ikke ligger som en del af danskportalernes bibliotek.

OM GUIDEN

Den sidste tryllekunst af Kenneth Bøgh Andersen er et exceptionelt eksempel på, hvordan litteraturen minder os om noget af det allervigtigste i livet – i dette tilfælde den magi, der kan være mellem bedsteforældre og deres børnebørn. Litteraturguidens aktiviteter trækker den magiske verden ind i klassen og skaber grobund for, at eleverne kan fordybe sig i læsningen og sammen reflektere over livets smukkeste og mest sorgfulde sider.

Litteraturguiden er tilrettelagt med greb og inspiration fra *Grib litteraturen!* og *Grib litteraturen 2* (Gyldendal 2020 og 2023).

OM VÆRKET

“Ser du godt efter?” (s. 8). Med denne metafiktive læserhenvendelse starter *Den sidste tryllekunst*. Allerede her peger værket selv på, at vi nu træder ind i et litterært “trylleværk”, hvor vi skal være vågne og opmærksomme, mens illusions- og tryllemumrene udspiller sig for vores øjne.

I fortællingen møder vi drengen Gustav, der må indse, at hans farfars livsur er ved at gå i stå. Farfaren, der engang var en berømt tryllekunstner, har skabt magi og mindeværdige oplevelser igennem hele Gustavs barndom. Da Gustav sammen med

sine forældre kommer hjem til sin syge farfar, fortæller farfaren ham, at tiden nu er inde til den sidste store tryllekunst. Gustav tænker tilbage på både de gode og de svære oplevelser fra sin tid med farfar: Da farmors tid var kommet, og hun gik bort, og ikke mindst da hunden Max blev kørt ned, og farfaren på magisk vis formåede at få hunden tilbage til de levendes verden.

Hver nat drømmer Gustav desuden den samme drøm: en drøm om kirsebær, blå himmel og fornemmelsen af at falde. En drøm, som Gustav ikke rigtig forstår. For er det virkelighed eller en illusion? Da farfar udfører sit sidste store nummer, går det op for Gustav, at der er en sammenhæng mellem drøm og virkelighed. Drømmen var ikke bare en drøm – han faldt virkelig ned fra et kirsebærtræ og døde selv! Farfarens sidste tryllekunst sender Gustav tilbage til faldet fra kirsebærtræet, som han pludselig ikke dør af. I det samme ringer farens telefon, og Gustav finder ud af, at en anden betydningsfuld person i stedet er gået bort: farfar. Hermed har Gustavs farfar givet sin sidste livseliksir til Gustav og ændret historiens gang.

I *Den sidste tryllekunst* ligger magien i detaljen. Med snedige spor formår Kenneth Bøgh Andersen at manipulere vores oplevelse af tekstens tidsforløb, så værket ikke bare handler om magi, det udfører sin egen tryllekunst og afledninger – og det afslører først sit trick i slutningen.

Foruden værkets interessante komposition er det oplagt at fordybe sig i de vedkommende og nærværende tematikker omkring kærligheden og det at miste. Mange elever vil kunne genkende, at forholdet til en bedsteforælder kan være magisk og vigtigt. Og for mange vil forholdet til bedsteforældre også medføre nogle af de første erfaringer med død og sorg. *Den sidste tryllekunst* giver et billede af, at der også kan være noget smukt og meningsfuldt i at tage afsked med nogen, man elsker. For som farfaren flere gange udtrykker i løbet af fortællingen, er der tidspunkter, hvor tiden er kommet til at forlade denne jord, selvom det kan være urimeligt og uforståeligt.

OM FORFATTEREN

Kenneth Bøgh Andersen er født i 1976. Han debuterede som forfatter med romantrilogien *Slaget i Caïssa* i 2000 og kan dermed fejre 25 års forfatterjubilæum. Han er uddannet lærer, men forlod jobbet i 2007 for at blive fuldtidsforfatter. Kenneth Bøgh Andersen har altid været betaget af at læse og fandt inspiration hos Dennis Jürgensen og *Harry Potter*-universet, da han selv begyndte at skrive. Gys og fantasy er gennemgående genrer i forfatterskabet. Her møder vi både fysiske og psykiske monstre, der på forskellig vis afspejler de sider, vi mennesker gemmer på.

Foto: Asger Simonsen

Den sidste tryllekunst bærer tydeligt præg af forfatterens forkærlighed for fantasygenren, idet vi her har at gøre med et værk, hvor der sker virkelige magiske begivenheder.

Kilde: forfatterweb.dk/oversigt/bogh-andersen-kenneth

OM ILLUSTRATOREN

Kristian Eskild Jensen er født i 1972. Han har en uddannelse inden for visuel kommunikation og har illustreret mere end 30 danske børnebøger. Desuden har han bl.a. arbejdet i filmbranchen, inden han i 2015 dedikerede sin tid til at blive freelance bogillustrator og tegneserietegner. Kristian Eskild Jensen er blandt andet kendt for *Fodboldtvillingerne* og *Vikingevenner* og er desuden illustratør af graphic novel-versioner af Bjarne Reuter-klassikerne *Drengene fra Sankt Petri* og *7.A.*

Hans billedunivers er særligt kendetegnet ved dets detaljerigdom og animerede stil, som skaber levende og ofte filmiske universer, hvilket *Den sidste tryllekunst* er et godt eksempel på.

Kilde: forfatterweb.dk/jensen-kristian-eskild

STEMTHED

AKTIVITET: Prøv magien

Hvad er magi? Hvor møder man magi? Kan magi være noget andet end trylleri?
Kender I nogle trylletricks?

Disse spørgsmål kan du stille eleverne som en optakt til læsningen. Måske kan de selv nogle trylletricks i forvejen – ellers kan de finde inspiration til fx korttricks på nettet. Lad dem øve sig i mindre grupper, inden de viser det for resten af klassen. Du kan også selv finde enkelte videoer med tryllesnumre på nettet og vise dem for klassen.

Tal derefter om:

- Hvorfor bliver vi mennesker fascineret af trylleri?
- Hvad føler vi, når vi ser et godt tryllesnummer? Er det spændingen? Undren? Barnlig glæde? Eller måske endda lidt ubehag?
- Er der forskel på trylleri og magi? Hvad er forskellen?
- Hvad gør det ved os, når vi ser noget, der trodser logik og virkelighed?

AKTIVITET: Se magien

For at aktivere elevernes forforståelse og umiddelbare tanker om bogen, kan I starte med at undersøge forsiden nærmere.

Bed eleverne om at indsætte bogens forside i programmet Thinglink på Skoletube. Her kan de indsætte forskellige "dots" med deres første indtryk.

De kan tage udgangspunkt i følgende spørgsmål:

- Hvad ser I på forsiden?
- Er der noget på billedet, som undrer os?
- Hvad er jeres indtryk af personerne på forsiden? Find 3-5 ord per person, som I synes beskriver dem.
- Hvad er særligt ved farverne?
- Hvilken stemning udtrykker forsiden?
- Hvad er magisk ved forsiden?
- Hvad betyder titlen?
- Hvad tror I, bogen handler om? Læs bagsiden. Hvordan hænger den sammen med forsiden?

Hvis du foretrækker at gøre det analogt, kan du udlevere små Post-it-sedler til eleverne, som de kan sætte på forsiden af bogen.

TEKSTÅBNERE

AKTIVITET: Min magiske oplevelse

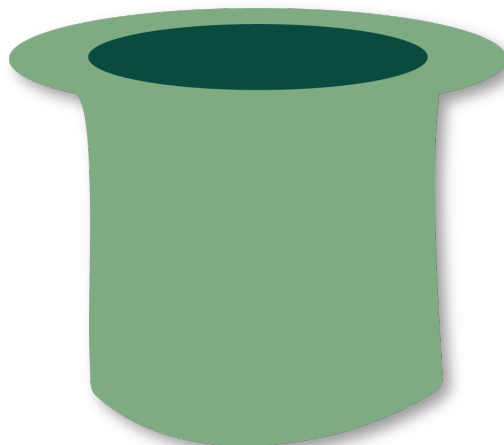
Fortællingen fortjener at blive læst i én køre, så eleverne får den bedste læseoplevelse. Læs derfor hele bogen uden stop, inden I går i gang med opgaverne. Vi foreslår, at du læser op, mens eleverne kigger med på billedsiden, men de kan også læse den individuelt. Inden I læser, kan du sætte scenen ved at trække den magiske stemning ind i klasselokalet: Find lyskæder, små LED-fyrfadslys, tæpper, en tryllekappe, en tryllestav, en tryllehat osv.

Efter læsningen skal eleverne sætte ord på deres første indtryk og læseoplevelse ved at færdiggøre følgende sætninger:

- *Jeg kom til at tænke på ...*
- *Stemningen var ...*
- *Jeg mærkede, at ...*
- *Jeg kunne fornemme ...*
- *Hvis jeg var med i fortællingen, kunne jeg se/høre/lugte/mærke/smage ...*

Lad eleverne skrive deres sætninger på guldstjerner eller lignende, som I kan hænge op i vinduerne, i lamperne, på en troldegren eller på en stor hjemmelavet tryllestav.

På [Arbejdsark 1 A-B](#) finder du figurer, som du kan printe til eleverne.

AKTIVITET: Få styr på teksten med en flip-flap

Eleverne skal her stille spørgsmål til tekstens verden ved hjælp af en magisk flip-flap.

Flip-flappen består af tre dele:

1. Forsiden med fire felter

Her skal eleverne tegne ikoner/illustrationer/genstande, der optræder i eller passer til fortællingen.

Det kunne være: en tryllehat, en hund, et kirsebærtræ eller et spillekort.

2. Den midterste del med otte felter

Her skal eleverne skrive otte spørgsmål, hvor svarene findes på linjerne.

Det kunne være: Hvem er hovedpersonen? Hvilket træ falder Gustav ned fra? Hvad er farfarens kunstnernavn?

3. Den inderste del med otte felter

Her skal eleverne skrive otte spørgsmål, hvor svarene findes mellem linjerne.

Det kunne være: Hvad betyder farfaren for Gustav? Hvorfor snakker moren ikke med Gustav, da de besøger farfaren? Hvorfor hjælper farfaren hunden?

Lad eleverne skrive alle spørgsmålene, inden de laver deres flip-flap. Du kan med fordel lave nogle af spørgsmålene sammen med klassen eller udvælge et antal spørgsmål, som skal indgå i deres flip-flap. Mind eleverne om, at de selv skal kunne svare på deres spørgsmål.

Lad eventuelt eleverne lave deres flip-flap af A3-papir, så de har mere plads at skrive på. Når alle har lavet deres flip-flap, går eleverne rundt og prøver hinandens. For at åbne flip-flappens forside, skal eleverne stave til ordet, som tegningen illustrerer, mens de "flip-flapper" stavningen. I den midterste del svarer de på spørgsmålet og "flip-flapper" stavningen af svaret på spørgsmålet (fx "kirsebærtræ" og "Gustav"). I den inderste del svarer eleverne på mellem linjerne-spørgsmålene.

Afrund aktiviteten ved at svare på nogle af fortolkningsspørgsmålene fælles i klassen.

TEKSTFORDYBERE

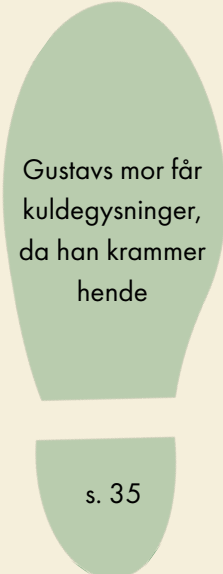
AKTIVITET: Et magisk mysterium

Hele fortællingen drejer sig om den sidste store tryllekunst. Men hvad går den sidste tryllekunst ud på? Når I er færdige med at læse *Den sidste tryllekunst*, har eleverne sikkert opdaget, at Gustav i virkeligheden selv er død, mens farfaren ligger for døden i sin seng. Den sidste tryllekunst er, at farfaren spoler tiden tilbage og vækker sit barnebarn til live igen.

I aktiviteten her skal eleverne gå tilbage i teksten og lede efter spor: Hvilke hints lægger Kenneth Bøgh Andersen ud, som fortæller os, at Gustav er død?

Uddel **Arbejdsark 2** til eleverne. På fodsporene skal de notere konkrete iagttagelser eller citater i teksten. På detektivluppen skal eleverne notere, hvad sporene fortæller os.

Eksempel

Gustavs mor får kuldegysninger, da han krammer hende

s. 35

Gustav er et spøgelse, og hans mor kan ikke se det

Lad eleverne præsentere deres spor og tilhørende lupper for klassen.

I kan evt. lave en samlet mysterievæg i klassen ved at printe skabelonerne fra griblitteraturen.gyldendal.dk.

AKTIVITET: Det magiske trylleur

I fortællingen spiller tiden en væsentlig rolle. Konflikten udspiller sig i en vekslen mellem fortid og nutid – og ikke mindst mellem liv og død. I denne aktivitet skal eleverne spore sig ind på tekstens komposition og skabe sig et overblik over den fortalte tid i den rigtige, kronologiske rækkefølge.

Print på forhånd skabelonen til "trylleuret" på [Arbejdsark 3A-B](#) i karton. Trylleuret består af tre dele: en bagside med seks felter, en urskive/forside samt en lille tema-cirkel.

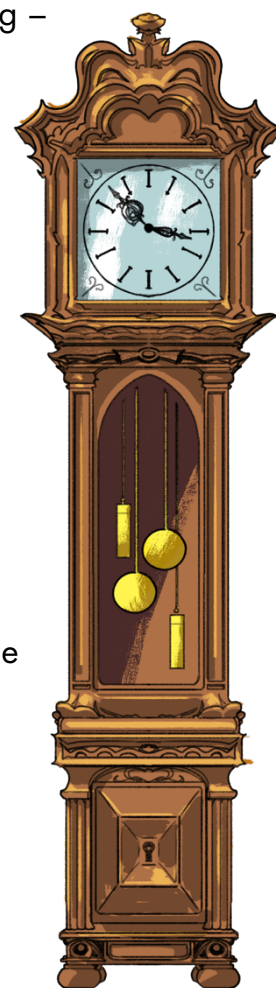
På bagsidens seks felter skal eleverne notere de vigtigste begivenheder i fortællingen i den rækkefølge, de tidsmæssigt "burde" optræde: Hunden dør og bliver genoplivet – farmor dør – Gustav dør – Gustav er som spøgelse på besøg hos sin syge farfar – Den store tryllekunst, hvor farmor henter farfar. Den sidste begivenhed i bogen, da Gustav vågner op under kirsebærtræet, og farfar dør, skal tidsmæssigt placeres efter farmorens død og som et alternativ til Gustavs død. Det vil sikkert være udfordrende for eleverne at placere slutningen. Fortæl dem, at der ikke er en rigtig og forkert løsning – det vigtigste er, at de overvejer, hvordan fortællingen leger med tiden.

På urskive-forsiden skal eleverne skrive fire citater fra bogen ud fra følgende kategorier:

- Et citat, der fortæller noget om Gustavs forhold til sin farfar
- Et citat, der fortæller noget om Gustavs udfordring
- Et citat, der fortæller noget om Gustavs forældre
- Et citat, der fortæller noget om hunden.

Til slut skal eleverne notere, hvad de mener er værkets tema på den lille tema-cirkel, og trylleuret samles ved hjælp af soldaterben, så det kan dreje rundt.

Lad eleverne præsentere deres ure for hinanden og tale om deres valg af begivenhederne og begrundelserne for deres placering i tidsforløbet. I denne forbindelse er det desuden oplagt at lade dem argumentere for deres valg af citater.

AKTIVITET: Magiske personer

I aktiviteten her skal eleverne lave en personkarakteristik af de to mest centrale karakterer: Gustav og hans farfar/den fantastiske Trabini. Brug **Arbejdsark 4**, eller lad eleverne udarbejde karaktererne selv ved at tegne eller designe dem i et plakatprogram.

Rundt om de to karakterer skriver eleverne deres personkarakteristik med fokus på både indre og ydre karaktertræk. Du kan desuden bede eleverne om at inddrage tekstiagttagelser, som underbygger deres karakteristik.

TEKSTTÆNKERE

AKTIVITET: Et magisk digt

I dette greb skal eleverne gengive og fortolke teksten ved at udvælge de mest centrale og vigtigste elementer fra teksten og gengive det i en stram og kort form – et haikudigt.

Først gennemgår du sammen med klassen de faste formkriterier for den japanske lyrikform haiku. Det kan være en fordel at hjælpe eleverne på vej med eksempler på tavlen. Eleverne kan bruge et plakatprogram på Skoletube til den kreative opsætning af digtet eller bruge [Arbejdsark 5](#). Hæng efterfølgende elevernes digte op i klassen.

Eksempel: Haikudigt lavet i plakatprogram

VERDENSVENDTHED

AKTIVITET: Et magisk brev

Den sidste tryllekunst er en fortælling om et betydningsfuldt bånd mellem et barn og en bedsteforælder. I den afsluttende fase af jeres arbejde med bogen skal eleverne forbinde fortællingen til deres egne erfaringer. De skal skrive et brev til en bedsteforælder, hvori de fortæller om deres relation. Hvis nogle elever ikke har/har haft en bedsteforælder, kan du lade dem vælge en anden betydningsfuld person i deres liv.

Start med at tale om, hvad der kendetegner et brev: Hvordan ser det ud? Hvad skriver man i et personligt brev? Tal i denne sammenhæng også om nedenstående støttespørgsmål, og skriv eventuelt nogle stikord på tavlen:

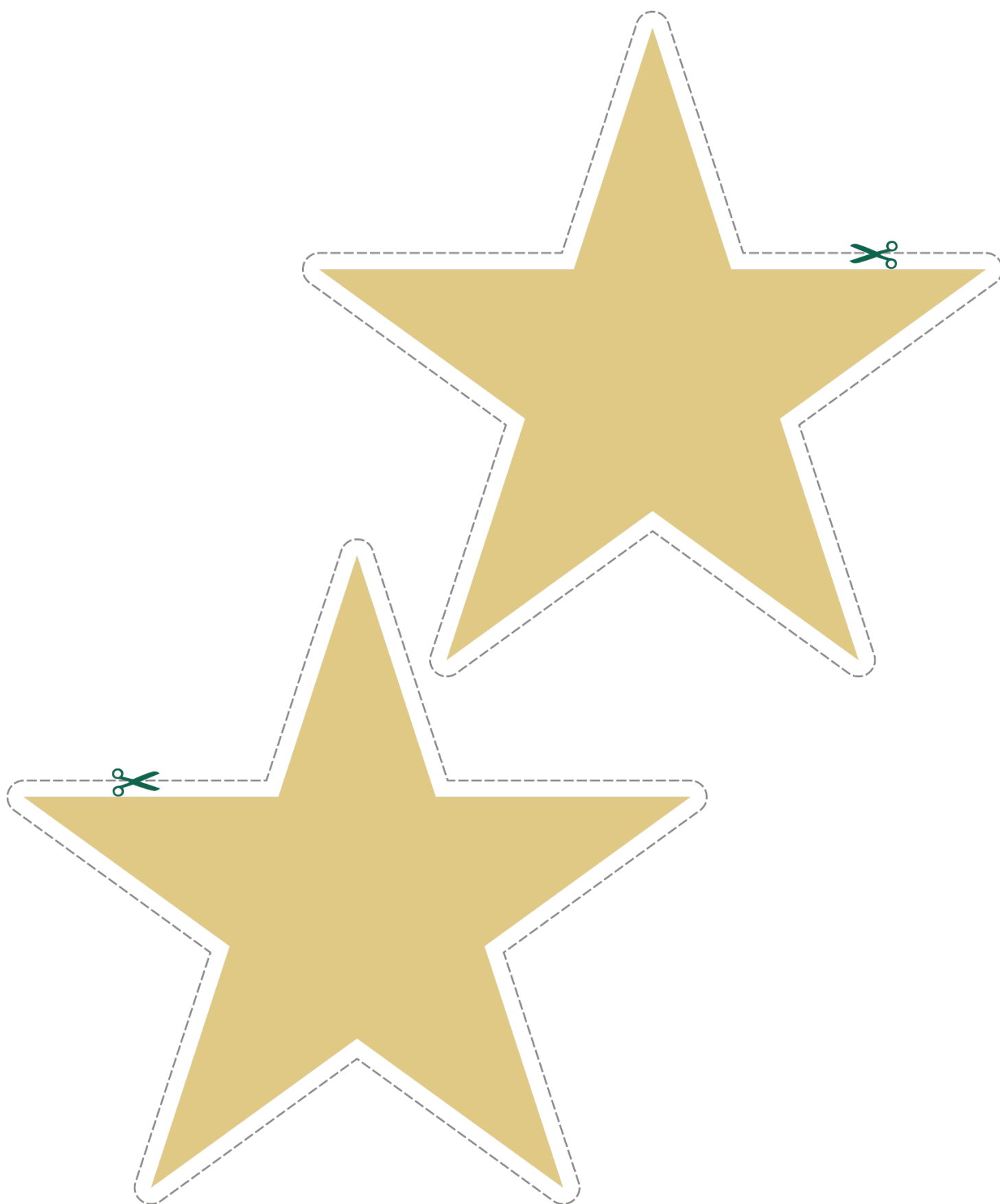
- Hvem er din bedsteforælder?
- Hvad tænker du på, når du hører hans/hendes navn?
- Hvad kan du godt lide at lave sammen med ham/hende?
- Hvad husker du ham/hende for?
- Hvilke gode minder har du sammen med din bedsteforælder?

Du kan også give eleverne disse startsætninger, som de kan blive inspireret af:

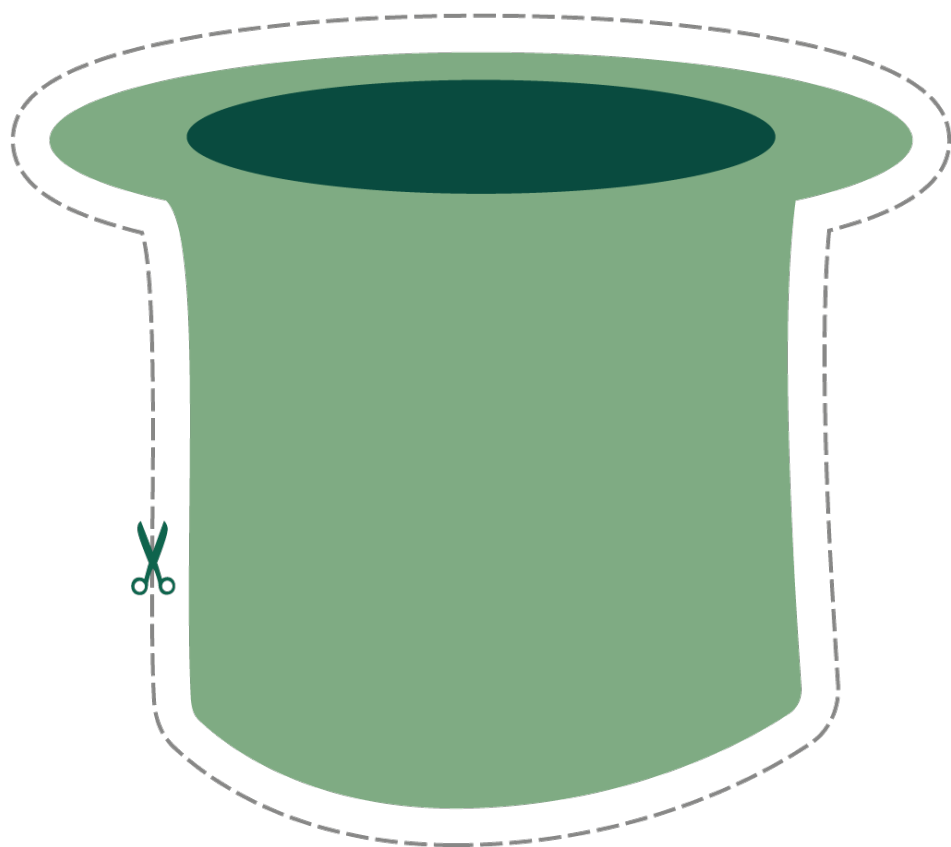
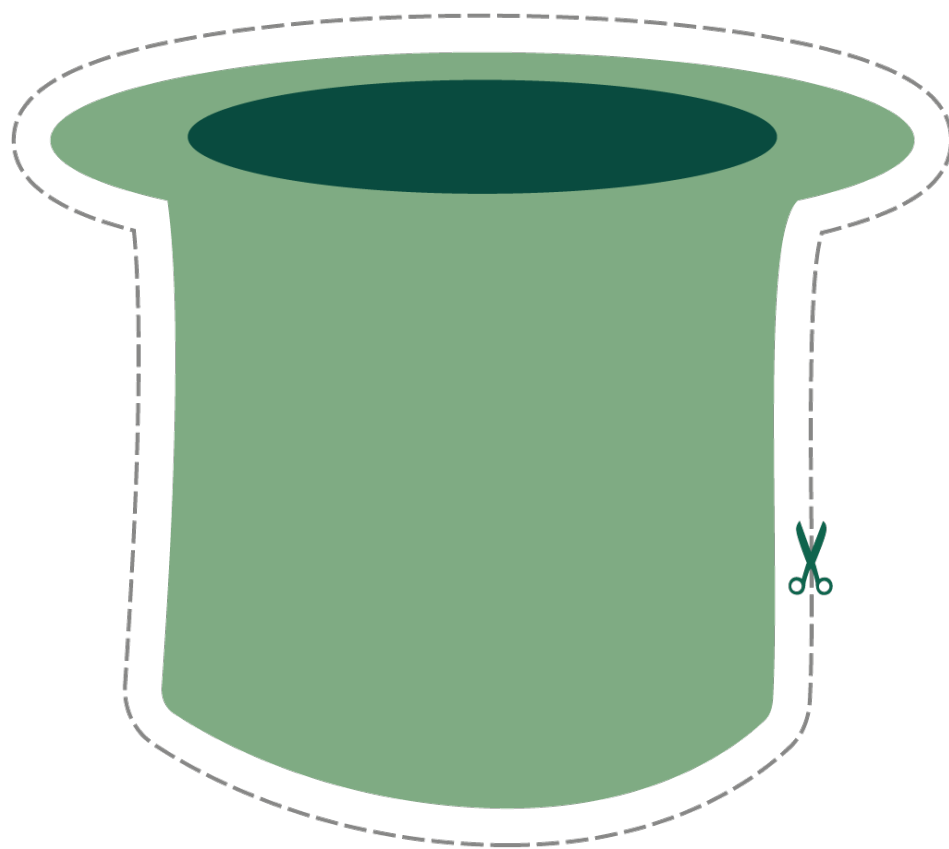
- *Jeg glemmer aldrig dengang ...*
- *Det bedste jeg ved er, når ...*
- *Du er altid ...*
- *Jeg elsker, når vi ...*
- *Engang ...*
- *En dag kunne jeg godt tænke mig ...*
- *Jeg håber, at ...*

Bed eleverne om at skrive deres brev i hånden, eller print deres færdige breve ud. Derefter pyntes brevene med magiske elementer: pailletter, farver, billeder, illustrationer osv., inden de lægges i kuverter og – hvis eleverne har lyst – sendes/tages med hjem til elevernes bedsteforældre.

ARBEJDSARK 1A: Min magiske oplevelse

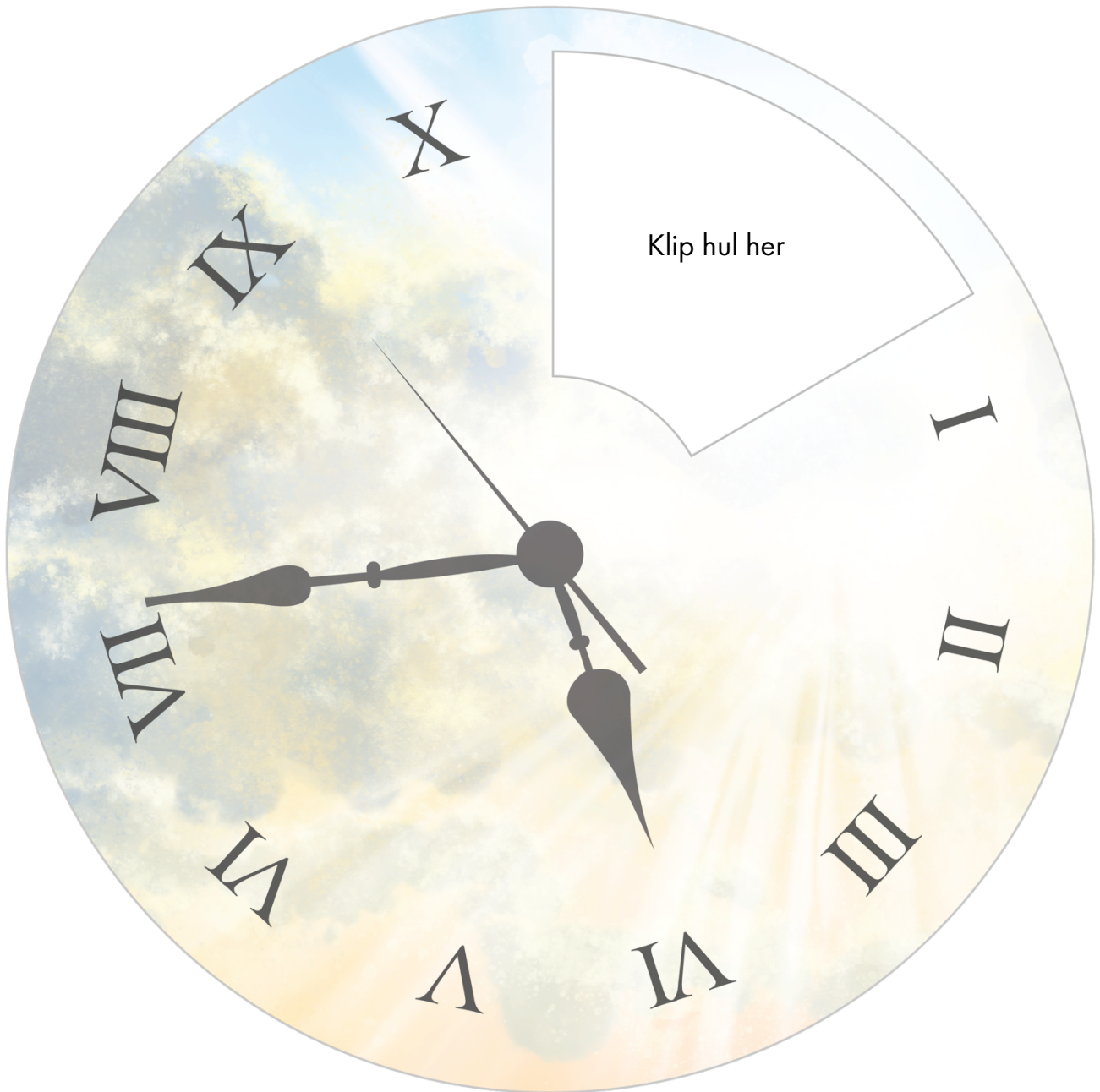
ARBEJDSARK 1B: Min magiske oplevelse

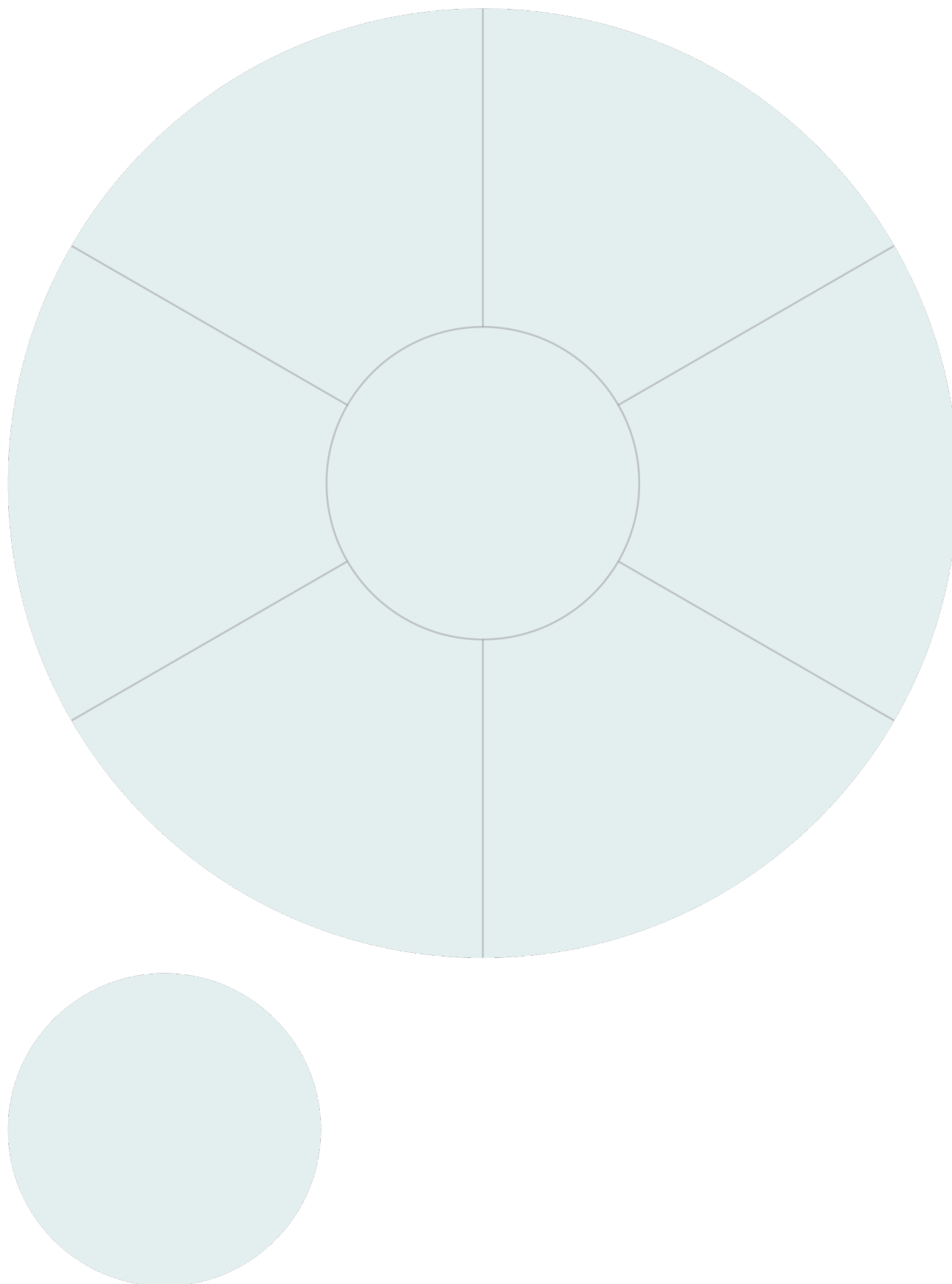
ARBEJDSARK 2: Et magisk mysterium

ARBEJDSARK 3A: Det magiske trylleur

ARBEJDSARK 3B: Det magiske trylleur

ARBEJDSARK 4A: Magiske personer

ARBEJDSARK 4B: Magiske personer

ARBEJDSARK 5: Et magisk digt

